

NEYTENDASTOFA

Ákvörðun nr. 10/2018

Sölu- og afhendingarbann á skoteldapakkanum „Úrvals Pakkinn“

I.

Málsmeðferð

1.

Þann 29. desember 2017 fór fulltrúi Neytendastofu í vettvangsskoðun í verslun Púðurkerlingarinnar, Púður ehf. að Skógarlind til að kanna merkingar skotelda og samræmi þeirra við kröfur gildandi laga og reglugerða.

Við skoðun kom í ljós að skoteldapakkin „Úrvals Pakkinn“ (sjá mynd í viðauka) var ekki CE-merktur. Í skoteldapakkanum voru margar gerðir skotelda og var ekki neinn þeirra CE merktur. Samkvæmt samtali við forsvarsmann verslunarinnar, dags. 29. desember 2017, kom fram að um var að ræða eldri pakkningar, frá árinu 2016, og hafi þær fyrir mistök verið til sölu í versluninni.

2.

Með ákvörðun Neytendastofu, dags. 29. desember 2017, var tímabundið sölubann lagt á skoteldapakkan „Úrvals Pakkinn“, á meðan á rannsókn Neytendastofu stóð. Skoteldarnir voru ekki CE-merktir og báru ekki aðrar viðeigandi merkingar, sbr. ákvæði vopnalaga nr. 16/1998, reglugerðar um skotelda nr. 414/2017, sbr. og lög um öryggi vöru nr. 134/1995 auk samhæfðra staðla sem gilda um flugeldavörur og sprengibúnað. Neytendastofa fór fram á að Púðurkerlingin afhenti Neytendastofu gögn, s.s. samræmisyfirlýsingu, til vottunar um að skoteldapakkin uppfyllti þær kröfur sem gerðar eru til slíkrar vöru hér á landi.

Engin gögn hafa borist Neytendastofu vegna málsins.

II.

Niðurstaða

1.

Mál þetta varðar öryggi skoteldapakkans „Úrvals Pakkinn“ sem boðinn var til sölu í verslun Púðurkerlingarinnar. Við eftirlit Neytendastofu reyndist skoteldapakkin ekki CE-merktur auk

Þess sem aðrar merkingar voru ekki fullnægjandi. Púður ehf. tók fram að um eldri birgðir hafi verið að ræða sem settar hafi verið á sölu fyrir mistök. Við meðferð málsins lagði Púður ekki fram gögn sem sýnt gátu fram á að varan uppfyllti öryggiskröfur í skilningi vopnalaga nr. 16/1998, svo og ákvæðum laga nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu, og gildandi staðla um flugeldavörur og sprengibúnað.

Aðeins má skv. 5. gr. reglugerðar nr. 414/2017 selja skotelda í flokki 2 og 3 á tímabilinu 28. desember til 6. janúar, að báðum dögum meðtöldum. Markaðssetning skotelda á netinu með rafrænum hætti er almennt aðeins heimil á tímabilinu frá 20. desember til 6. janúar, enda sé varan afhent á viðurkenndum sölustað skv. 3. mgr. á tímabilinu 28. desember til 6. janúar. Því hefur verið bannað að selja skoteldapakkan, frá því að lagt var á hið tímabundna sölubann.

2.

Samkvæmt 1. mgr. 2. gr. laga nr. 134/1995 mega framleiðendur einungis markaðssetja öruggar vörur. Þá segir í 2. mgr. sömu greinar:

„Vörur, sem ætlaðar eru til sölu, leigu eða hvers kyns annarrar afhendingar í atvinnuskyni á markaði, skulu vera þannig úr garði gerðar að þær fullnægi kröfum sem vegna almannahagsmuna eru gerðar til þeirra í lögum og reglugerðum eða stöðlum um öryggi vöru og vernd heilsu og umhverfis.“

Í 1. mgr. 8. gr. laga nr. 134/1995 er um það fjallað hvað teljist örugg vara og til hvers skuli litið við mat á því hvort vara teljist örugg. Ákvæðið er svohljóðandi:

„Örugg vara merkir sérhverja vöru sem við eðlileg eða fyrirsjáanleg notkunarskilyrði, þ.m.t. endingartíma, svo og kröfur sem gerðar eru um uppsetningu, viðhald og hvernig hún skal tekin í notkun, telst vera hættulaus fyrir einstaklinga, heilsu þeirra og eignir enda fullnægi hún almennum kröfum sem gerðar eru vegna almannahagsmuna um öryggi og vernd heilsu, svo og umhverfis. Við mat á öryggi vöru skal einkum haft til hliðsjónar:

1. Eðli vörunnar, þ.m.t. samsetning hennar, umbúðir og samsetningarleiðbeiningar og, þar sem við á, uppsetningar- og viðhaldsleiðbeiningar.

2. Áhrif vörunnar á aðrar vörur ef fyrirsjáanlegt er að hún verði notuð með öðrum vörum.

3. Framsetning vörunnar, merkingar og, ef við á, varnaðarorð og leiðbeiningar um notkun og förgun auk hvers kyns ábendinga eða upplýsinga um vöruna.

4. Hvort varan er gerð fyrir tiltekinn markhóp neytenda sem getur stafað sérstök hættu af vörunni, t.d. börn og eldra fólk.“

Í 2. mgr. 9. gr. laga nr. 134/1995, er nánar tilgreint hvaða vörur teljast öruggar í skilningi laganna en þar segir:

„Vara telst vera örugg ef hún uppfyllir skilyrði sem fram koma í íslenskum stöðlum, sem innleiða Evrópustaðla, sem tilvísun hefur verið birt í hér á landi og í Stjórnartíðindum Evrópubandalagsins í samræmi við ákvæði tilskipunar um öryggi vöru.“

Í 2. málsl. 1. mgr. 33. gr. laga nr. 16/1998 segir að einungis megi selja, framleiða og markaðssetja skotelda sem uppfylli kröfur laganna og reglna sem settar eru samkvæmt þeim. Í 2. mgr. 33. gr. laganna, segir:

„Framleiðendur skotelda skulu tryggja að þeir samrýmist þeim öryggiskröfum, m.a. um CE-samræmismarkingu, sem gerðar eru í reglugerð um skotelda o.fl. og einnig reglum sem settar eru í samevrópskum stöðlum og vísað er til í Stjórnartíðindum eða reglugerðum sem ráðherra er heimilt að setja samkvæmt lögum þessum. Ef framleiðandi skotelda er utan Evrópska efnahagssvæðisins er innflytjandi þeirra ábyrgur fyrir því að skoteldarnir uppfylli þessar kröfur í samræmi við gildandi lög og reglur sem kveða á um ábyrgð innflytjanda og dreifingaraðila á vöru.“

Í 5. gr. reglugerðar nr. 414/2017 segir jafnframt:

„Aðeins er heimilt að setja á markað hér á landi skotelda sem hlotið hafa gerðarviðurkenningu og bera CE-samræmismarki og framleiddir eru samkvæmt viðeigandi stöðlum sem getið er í 26. gr., sbr. og 27. gr.“

Um merkingar á skoteldum er kveðið á um í 8. gr. reglugerðar nr. 414/2017, sem er svohljóðandi:

„Skoteldar skulu vera með álimdum eða áprentuðum leiðbeiningum á íslensku þar sem fram kemur stutt lýsing á eiginleikum þeirra og hvernig beri að nota þá þannig að sem minnst hætta stafi af. Heimilt er að víkja frá þessari reglu þegar um smáa og hættulitla skotelda er að ræða, enda séu þeir seldir nokkrir saman í merktri þakningu. Leiðbeiningarnar mega ekki draga úr sýnileika og læsileika CE-merkisins. Um efnisinnihald merkinga vísast til ÍST EN 15947-3:2015, lágmarkskröfur um merkingar.“

Í 21. gr. laga nr. 134/1995 er kveðið skýrt á um skyldu Neytendastofu að afturkalla, taka af markaði eða banna sölu eða afhendingu á vöru, ef ljóst er að hún uppfyllir ekki reglur og kröfur sem gerðar eru um öryggi vöru enda sé ekki unnt að beita öðrum og vægari úrræðum. Þá er eftirlitsstjórnvaldi heimilt í tengslum við afturköllun, þegar vara er tekin af markaði eða bann sem það leggur við dreifingu og sölu á vöru að skylda dreifingaraðila til að eyðileggja öll eintök vörunnar með öruggum hætti, ef nauðsyn þykir af eðli máls, sbr. 1. mgr. 22. gr. laga nr. 134/1995.

3.

Með lögum nr. 77/2015 um breytingu á vopnalögum nr. 16/1998, með síðari breytingum voru ákvæði tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2007/23/EB innleidd í íslenskan rétt um að aðeins megi setja á markað CE-merkta skotelda. Í bráðabirgðaákvæði laga nr. 16/1998 var framleiðendum og innflytjendum veittur aðlögunartími til að laga sig að breyttum kröfum um CE-merkingar skotelda, frá gildistöku laganna til 15. janúar 2016.

Skoteldapakinn „Úrvals Pakkinn“ sem var boðinn til sölu í verslun Púðurkerlingarinnar var ekki CE-merktur, auk þess sem eintök skotelda sem voru í pakkanum voru ekki CE-merkt. Í máli þessu hafði Púður sett eldri birgðir, af skoteldum sem ekki voru CE-merktir, í sölu til neytenda.

Með vísan til framangreinds er það mat Neytendastofu að Púður. hafi ekki haft heimild til að markaðssetja skoteldapakann „Úrvals Pakkinn“, sbr. 3. mgr. 22. gr. laga nr. 16/1998 og 5. gr. sbr. og ákvæði 26. og 27. gr. reglugerðar nr. 414/2017.

Í 4. kafla staðalsins *ÍST EN 15947-3:2015, lágmarkskröfur um merkingar*, kemur fram að merkja beri skoteld, með augljósum, ótvíræðum og auðlesanlegum hætti með upplýsingum um tegund, samræmi við staðalinn EN15947-2:2015, framleiðslunúmeri, aldurstakmörkun og nafni innflutningsaðila. Skoteldarnir báru nafn framleiðanda og aðeins í sumum tilfellum framleiðslunúmer. Að því sögðu, telur Neytendastofa að skoteldar í skoteldapakkanum beri ekki fullnægjandi merkingar, sbr. 8. mgr. 32. gr. laga nr. 16/1998, sbr. 8. gr. og 22. gr. reglugerðar nr. 414/2017 og staðalinn *ÍST EN 15947-3:2015, lágmarkskröfur um merkingar*.

Það er því mat Neytendastofu, með vísan til framangreindra forsendna, að skoteldar í skoteldapakkanum „Úrvals Pakkinn“ geti ekki talist til öruggra vara, sbr. 1. mgr. 8. mgr. og 2. mgr. 9. gr. laga nr. 134/1995, þar sem þeir uppfylli ekki kröfur sem gerðar eru til slíkra vara samkvæmt ákvæði 33. gr. laga nr. 16/1998, sbr. 5. og 8. gr. reglugerðar nr. 414/2017. Markaðssetning, sala og afhending pakkans er þar með óheimil skv. 1. mgr. 22. gr. laga nr. 16/1998, sbr. og 2. gr. laga nr. 134/1995. Telur Neytendastofa því með vísan til 1. mgr. 20. gr. laga nr. 134/1995, sbr. 21. gr. sömu laga, ekki hjá því komist að banna hér með alla sölu og afhendingu á umræddum skoteldum. Auk þess skal Púður ehf., eyða öllum eintökum varanna og afhenda Neytendastofu skriflega staðfestingu og sönnun þess efnis, í samræmi við 36. gr. reglugerðar nr. 414/2017, sbr. 1. mgr. 22. gr. laga nr. 134/1995.

IV.

Ákvörðunarorð:

„Púður ehf., Askalind 2a, 201 Kópavogi, hefur með því að bjóða fram skotelda sem ekki voru CE merktir, brotið gegn 2. másl. 2. mgr. 33. gr. vopnalaga nr. 16/1998 og 5. gr. reglugerðar nr. 414/2017 um skotelda. Púður braut auk þess gegn 8. mgr. 32. gr. laga nr. 16/1998, sbr. 8. gr. reglugerðar nr. 414/2017 um skotelda, þar sem merkingar á skoteldunum voru ekki fullnægjandi. Því gátu umræddir skoteldar ekki talist öruggir í skilningi 1. mgr. 8. gr., sbr. 2. mgr. 9. gr. laga nr. 134/1995 um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu.

Púður ehf. er því með vísan til 1. mgr. 20. gr., sbr. 21. gr. laga nr. 135/1995, um öryggi vöru og opinbert markaðseftirlit, sbr. og 3. mgr. 33. gr. a. vopnalaga nr. 16/1998, bannað að selja eða afhenda skoteldapakkann „Úrvals Pakkinn“.

Með vísan til 1. mgr. 22. gr. laga nr. 134/1995, sbr. 36. gr. reglugerðar nr. 414/2017, skal Púður ehf. eyða öllum eintökum vörunnar sem kunna að vera til á lager. Púður ehf. skal jafnframt senda Neytendastofu skriflega staðfestingu og sönnun um að öllum eintökum vörunnar hafi verið eytt af viðeigandi aðila.

Bann þetta tekur gildi við birtingu ákvörðunarinnar.“

Neytendastofa, 28. júní 2018

Tryggvi Axelsson
Forstjóri

Þórunn Anna Árnadóttir